

Михаел Кумпфмюлер

Блаженството на живота

София, 2015

Издаването на това произведение беше подкрепено от ТРАДУКИ, литературна мрежа, в която са включени Федералното министерство за европейски и международни въпроси на Република Австрия, Външното министерство на Федерална република Германия, Швейцарската културна фондация „ПроХелвеция“, КултурКонтакт Австрия, Гьоте-институт, Словенската агенция за книгата ЈАК, Министерството на културата на Република Хърватия, ресор „Култура“ в правителството на Княжество Лихтенщайн, Фондацията на Лихтенщайн за култура, Министерството на културата на Република Албания и фондация „С. Фишер“.

traduki

Книгата е преведена в Европейския преводачески колегиум в Щрален, Германия

Das Buch ist im Europäischen Übersetzer-Kollegium in Straelen, Deutschland übersetzt worden

© Kiepenheuer & Witsch 2012
Michael Kumpfmüller
Die Herrlichkeit des Lebens

Фън Тези, 2015
ISBN 978-619-90339-1-3
Copyright©2015. *Всички права запазени*

© S.Fischer Stiftung by order of TRADUKI – за превода, 2015
© Пламен Иванов – предпечат
© Александър Донеv – корица
© Фън Тези, 2015

Михаел Кумпфмюлер

БЛАЖЕНСТВОТО НА ЖИВОТА

Роман

Превод от немски
Гергана Фъркова

ФънТези
Funtasy

За книгата:

„Трагично прелестният роман на Михаел Кумпфмюлер ни разкрива добре познатия Франц Кафка, но по нов и непознат досега начин.“

Оливер Юнген
Франкфуртер Алгемайне Цайтунг

„Невероятната книга на Кумпфмюлер за последната любов на Кафка е магична и прецизна до най-дребния детайл.“

Андреас Лангенбахер
Нойе Цюрихер Цайтунг

„Всичко е само скицирано с нежни щрихи и въпреки това излъчва огромна сила, човечност и достойнство.“

Кристина Майт-Цинке
Зюддойче Цайтунг

„Впечатляваща е непоколебимата емпатия, с която Кумпфмюлер описва борбата на Кафка със смъртта и предаността на Дора Диамант към живота, по-скоро улавяйки, отколкото разширявайки всички налични сведения, загатвайки атмосферата на една едва осъзнавана епохална загуба.“

Дитер Хилдебранд
Ди Цайт

На Ева

„Напълно е възможно, блаженството на живота в цялото си изобилие да се намира близо до всеки човек, само че забулено, някъде дълбоко, невидимо, много далече. Лежи си там, не е враждебно, нито неблагоприятно, нито глухо. Ако човек го повика с точната дума, назове го с правилното име, то идва. Това е истинската същност на вълшебството, което не сътворява, а призовава.“

Франц Кафка, „Дневници“ (1921)

Едно | **идвам**

ДОКТОРЪТ ПРИСТИГА КЪСНО ВЕЧЕРТА един петък през юли. Последната отсечка на пътя в открития файтон от гарата се бе проточила безкрайно, все още е ужасно горещо, той е изтощен, но сега най-сетне е тук. Ели и децата го чакат във фоайето. Едва успява да остави багажа си и Феликс и Герти го връхлитат като буря, не спират да му бърборят. Още от рано сутринта са били на морето, и сега отново биха предпочели веднага да отидат на брега и да му покажат какво са построили – огромен пясъчен дворец, плажът е пълен с дворци. Хей, оставете го малко на мира, смъмря ги Ели, която е гушнала на ръце сънената Хана, но децата продължават да разказват какво са правили през деня. Ели пита: „Как беше пътуването? Искаш ли нещо за ядене?“ Докторът се замисля дали би хапнал нещо, защото няма никакъв апетит. Въпреки това се качва за малко в апартамента, който са наели за ваканцията, децата му показват къде спят, те са на единайсет и дванайсет години и търсят хиляди оправдания само и само да не ги пратят в леглата. Госпожицата е оставила една чиния с ядки и плодове, гарафа с прясна вода, той пие, казва на сестра си колко ѝ е благодарен, защото следващите три седмици ще се храни тук, ще прекарат заедно доста време и ще стане ясно дали е склонен това да продължи по-дълго време.

Докторът не възлага кой знае какви надежди на този престој. Зад гърба му са тежки месеци, не желаше да живее повече в дома на родителите си и точно тогава, съвсем навреме дойде поканата за Балтийско море. Сестра му откри тази квартира във вестника, малка обява, която обещаваше първокласни легла и твърди цени, освен това балкони, веранди, лоджии, в самото подножие на една гора, с прекрасен изглед към морето.

Неговата стая е в другия край на коридора. Не е особено голяма, но има писалище, матрактът е стегнат, а има и тесен балкон, който гледа към гората и обещава покой, макар че откъм

близката сграда долитат детски гласове. Той разопакова нещата си, няколко костюма, бельо, книги, хартия за писане. Би могъл да пише на Макс и да му разкаже как са минали разговорите в новото издателство, но това може да стори през следващите дни. Странно беше след всичките тези години да бъде в Берлин и двадесет и четири часа по-късно да се окаже тук, в Мюриц, в една къща, наречена „Сполука“. Ели не пропусна да се пошегува с това, надявала се, че от морския въздух докторът ще качи някое и друго килце, макар и двамата да знаят, че това е малко вероятно. Всичко се повтаря, мисли си той, всяко лято от години наред все в някакви хотели или санаториуми, и после дългите зими в града, където понякога в продължение на седмици, не става от леглото. Радва се, че е сам, сяда за малко на балкона, където все още се чуват гласовете, след това си ляга и без всякакво усилие потъва в съня.

Събужда се на следващата сутрин след повече от осем часа сън. Много добре знае къде се намира, той е на морето, в тази стая, далеч от всичко, което познава до втръсване. Гласовете на децата, които снощи го изпратиха в съня, отново са там, пеят някаква песен на иврит, както никак не е трудно да се установи. Те са от Източна Европа, мисли си, тук има почивни домове за тези деца, преди два дни в Берлин Пуах, учителката му по иврит, спомена, че такъв дом има и в Мюриц, явно сега се намираше в непосредствена близост до него. Той излиза на балкона и гледа нататък. Приключили са с песните, сега седят на дълга маса пред дома и закусват, много шумни и радостни. Преди една година в Плана подобни шумове доста го дразнеха, но сега това бърборене направо му доставя радост. Пита сестра си дали знае нещо за децата, но Ели не знае нищо и изглежда учудена, че той внезапно е толкова развълнуван, пита го как е минала нощта, дали е доволен от стаята, да, доволен е, радва се, че ще ходят на плажа.

Пътят е по-дълъг, отколкото е предполагал, върви се почти четвърт час. Герти и Феликс носят чантите с нещата за къпане и храната, ту тичат напред, ту обратно към него, понеже той все изостава от другите. Морето е гладко, блести като сребро на слънцето, навсякъде се виждат деца с пъстри бански костюми, те играят във водата на плиткото или си подхвърлят топка. За щастие Ели е наела отделен плажен кош, специално за него, отдясно на пристана, откъде всичко се вижда като на длан. Навсякъде около раираните плажни кошове са построени високи до коляно пясъчни замъци, от които поне всеки втори е украсен с Давидова звезда от миди.

Герти и Феликс искат да влязат във водата и са щастливи, че и той идва с тях. Около брега водата е топла като във вана, но след това той плува с двамата все по-навътре, където започват да се усещат и по-студени течения. Герти иска да ѝ покаже как се прави „мъртвец“, изобщо не е трудно, и така се носят известно време по блещукащата вода до мига, в който откъм брега се чува гласът на Ели. Не бива да прекалява, предупреждава го тя. Снощи май е имал лека температура? Да, признава си докторът, но тази сутрин температурата му беше спаднала. Независимо от това, добре би било сега да си седи кротко в плажния кош, сигурно вече е много над трийсет градуса, а на слънце едвам се издържа. Герти и Феликс също не бива да прекаляват със слънцето, те тъкмо започват да нареждат с борови шишарки началните букви на името му върху пясъка. Дълго време той просто седи и наблюдава децата, чува от време на време откъслечни фрази на идиш, строгия глас на някого от възпитателите, които надали са на повече от двацет и пет-шест години. Герти се е запознала с група момичета и, след като я питат, разказва за тях: да, от Берлин са, и те като нас са на почивка, в един дом, недалече от нашата квартира.

Докторът може да седи с часове така. Ели постоянно го пита как се чувства, с неизменния си майчински загрижен тон, който

той добре познава. Никога не е успявал да разговаря с Ели така, както можеше да си говори с Отла, но въпреки това той отваря дума за Хуго и Елзе Бергман, които го поканиха да отиде с тях в Палестина, в Тел Авив, където също има плаж и детски смях, както тук. Ели не е нужно много да говори, докторът знае какво мисли тя за такива планове, в общи линии той самият не вярва кой знае колко в тях. Но децата са голяма радост, той е щастлив и благодарен, че може да бъде тук край тях. Успява дори да подремне сред цялата тази врява, точно по обяд, в най-голямата жега, повече от час, преди Герти и Феликс да го помъкнат отново във водата.

На втория ден, започва да разпознава първите лица. Очите му вече не се скитат безцелно, има предпочитания, забелязва дългите крака на едно момиче, уста, коси, четка, която преминава през тези коси, от време на време по някой поглед, високата брюнетка, която все поглежда насам и после се прави, че изобщо не го гледа. Различава две-три момичета по гласовете, вглежда се далеч напред да види как скачат във водата, как тичат през горещия пясък, хванати за ръка, и не спират да се кикотят. Трудно му е да прецени тяхната възраст. Понякога му изглеждат седемнайсетгодишни, но после изведнъж му се струват все още деца, и тъкмо тази неустановеност прави толкова приятно занеманието с тях.

Особено му допадна високото тъмнокосо момиче. Може да попита Герти как се казва, понеже Герти вече е говорила с нея, само дето не иска по този начин да покаже, че проявява интерес. Много би искал да я разсмее, защото за съжаление тя никога не се смее. Изглежда вироглава, сякаш от край време е сърдита за нещо. Късно следобед я забелязва от балкона, как слага масата в градината на ваканционната колония, вижда я отново вечерта, когато играе главната женска роля в една пиеса. Не разбира какво говори, но му прави впечатление как се движи и с каква отда-

деност играе, очевидно в ролята на булка, която трябва да бъде омъжена против волята си, поне той така натъкмява за себе си действието, чува смеха на децата, аплодисментите, при които тъмнокосото момиче многократно се покланя.

Веднага щом започва да разказва на Ели и децата за това, го обзема меланхолия. Преди войната познаваше разни хора от театъра, дивия Леви, когото баща му ужасно презираше, младите актриси, които едвам успяваха да си кажат текстовете на идиш, затова пък какъв заряд имаше в играта им, колко много все още им вярваше тогава.

Когато Герти на следващата сутрин води момичето към неговия плажен кош, той я вижда за първи път да се усмихва. Отначало е срамежлива, но когато ѝ казва, че я е видял как играе в пиесата, бързо става общителна. Той научава, че се казва Тиле, прави ѝ комплименти. Изглежда като истинска актриса, на което тя отговаря, че се надявала да изглежда като булка, защото не играела актриса. Нейният отговор допада на доктора, те се смеят и се опознават по-добре. Да, от Берлин съм, казва тя, знае също кой е докторът, защото в книжарницата, където работи, преди няколко седмици поставила една от книгите му на витрината. Изглежда няма желание да разкрива нищо повече, не и докато Герти е там, така че кани доктора на разходка край пристана. Както се оказва, тя иска да стане балерина, което е и причината за потиснатостта ѝ, има проблеми с родителите си, които на всяка цена искат да ѝ попречат. Докторът не е съвсем сигурен как да я утеши, тази професия е толкова красива, но и толкова трудна, обаче ако тя истински вярва в нея, някой ден наистина ще танцува. Струва му се, че я вижда как лети по сцената, как се извива, как умолява с ръце и крака. Тя е уверена, че това ще стане, още от осемгодишна, знае го с цялото си тяло. Докторът дълго не казва нищо, а тя го гледа, пълна с очакване, наполовина дете, наполовина жена.

Отиват на разходка и на следващия, и на по-следващия ден. Момичето дълго е размишлявало над думите на доктора, но не е сигурно дали ги е разбрало правилно. Докторът вече съжалява за думите си, може би не е редно, да я насърчава в мечтите ѝ, може би изобщо няма право на това. Той разказва за работата си в застрахователното дружество, просто за нещата, които прави, за нощите, когато пише, макар че в момента всъщност изобщо не пише. То и в дружеството не работи вече, от една година е пенсиониран, и това е единствената причина да седи тук, на кея с една хубава берлинчанка, която след няколко години ще стане балерина. Тя отново се усмихва и кани доктора утре на вечеря, петък вечер в дома редовно се правят малки тържества, вече е попитала възпитателите. Той веднага се съгласява, защото е петък вечер, и ето на четирийсет години за първи път през живота си щеше да празнува навечерието на шабат.

Още следобеда той може да наблюдава от балкона как вървят приготовленията. Прибира се в стаята и пише картички за морето и за призраците, от които засега като че ли е избягал. Пише на Роберт и на семейство Бергман, донякъде с едни и същи формулировки, особено обстойно за децата. От Тиле е научил, че почивният дом се казва „Детско щастие“ и ето какво пише: за да проверя моята способност за придвижване, се реших след дългите години боледуване, прикован на легло и с вечно главоболие, да събера сили за това малко пътешествие до Балтийско море. И имах голям късмет. Само на петдесет крачки от моя балкон е почивният дом на Еврейския народен дом от Берлин. През дърветата виждам децата как играят. Радостни, здрави, пламенни деца. Източноевропейски евреи, спасени благодарение на западните евреи от берлинските опасности. Половината дни и нощи домът, гората и плажът се огласят песни. Когато съм сред тях, не, не съм щастлив, но съм на прага на щастието.

Все още има време за една малка разходка, после бавно се приготвя за вечерта, изважда тъмния костюм от гардероба, избира вратовръзка пред огледалото. Любопитен е какво ли го очаква там, как точно ще протече празникът, с какви песни, с какви лица, но нищо повече от това, на нищо специално за себе си не се надява.

ДОРА СЕДИ НА МАСАТА В КУХНЯТА и тъкмо чисти риба за вечерята. От няколко дни си мислеше за него и ето че изведнъж той се появява. И го доведе точно Тиле, а той е сам, без жената от плажа. Стои на вратата и най-напред се вглежда в рибите, после в ръцете ѝ, с известен укор, както ѝ се струва, но няма съмнение, че това е мъжът от плажа. Тя е толкова изненадана, че не чува добре какво ѝ казва, споменава нещо за ръцете ѝ, толкова нежни ръце, казва той, а трябва да вършат такава кървава работа. И я гледа с огромно любопитство, изумен, че тя, готвачката върши това, което просто си е нейно задължение. За съжаление той не остава дълго, Тиле иска да го разведе из дома, задържа се само още миг край масата, след което тръгва.

За момент тя е като зашеметена, чува гласовете отвън, смеха на Тиле, отдалечаващи се стъпки. Чуди се какво става там и си представя как той стои в стаята на Тиле и не знае, че тя я дели с Дора. Дали Тиле ще му каже? Много се съмнява, че ще го направи. Мисли си за първия път на плажа, когато го забеляза с онази жена и трите деца. Не обърна много внимание на жената, виждаше само младия мъж, как плуваше, как се движеше, как седеше в плажния кош и четеше. Заради мургавата му кожа отначало си беше помислила, че има в кръвта си нещо индианско. Женен е, на какво разчиташ, си беше казала, но въпреки всичко не беше спряла да се надява. Веднъж беше вървяла след него и семейството му чак до градчето, мечтаеше за него, също както за Ханс, но сега предпочита да не мисли за Ханс, или само в онзи неопределен смисъл, в който ѝ се полагаше да мисли.

Два часа по-късно, докато вечерят, тя отново се среща с доктора. Той седи доста далече, на края на масата, до Тиле, която просто ще се пръсне от гордост, защото без Тиле той нямаше да дойде. От два дни по повод и без повод тя все това повтаряше, докторът това, докторът онова, той е писател, в петък ще се

запознаете, а то какво излезе, че става въпрос не за някой друг, а за мъжа от плажа. Тиле тъкмо го представи и ето следват благословиите кидуш, разчупването на халата¹. Докторът изглежда така сякаш повечето неща са съвсем нови за него и все поглежда към нея, през цялото време, докато се хранят, с онзи преливащ от копнеж поглед, който ѝ се струва, че познава. По-късно, преди да си тръгне, той се приближава до нея и я пита как се казва; тя вече знаела неговото име, нека сега му припомни нейното. Поглежда я със сините си очи, кима и се замисля за името ѝ, очевидно му харесва. Тя му казва, прекалено припряно: аз съм ви виждала, на брега на морето, заедно със съпругата ви, макар все пак да знае, че това може би не е жена му, защото едва ли щеше ей-така с лека ръка да го пусне да седи сега с нея в кухнята. Докторът се смее и отговаря, че това е сестра му. Децата също са на сестра му, той има и още една сестра, Вали, мъжът ѝ се казва Йозеф, които вероятно също вече е забелязала. Пита я кога могат да се видят отново. Много бих искал да ви видя, казва той, или: надявам се, че ще се срещнем отново, и тя отвърща веднага, да, с радост, защото тя също иска да го види пак. Утре? – пита тя, а и се иска направо да извика. – Когато се събудите, когато пожелаете. Той предполага: на брега на морето след закуска, въпреки че тя предпочита да бъде сама с него в кухнята. Но той кани също и Тиле. Тя съвсем беше забравила за съществуването на Тиле, но за съжаление, нея я има, личи си колко е влюбена в доктора, а е само на седемнайсет и със сигурност няма почти никакъв опит с мъжете.

Дора веднага беше харесала момичето, от самото начало, тъй като ѝ приличаше малко на нея, изстрелваше всичко, което ѝ минеше през главата. Не можеше да се каже, че Тиле е голяма хубавица, но определено се забелязва, че е много жизнерадост-

¹ Хала – ритуален хляб, който се приготвя за шабат. Разчупването ѝ символизира споделянето на благата, постигнати заедно – б.пр.

на, харесва тялото си, дългите слаби крака, същинска балерина. Дора я бе виждала да танцува, а също как плаче и миг след това отново се смее, досущ както времето през март.

До късно след полунощ Тиле ѝ разказва най-подробно за посещението на доктора, какво точно казал, за дома, за храната, за празничното настроение, как всички били толкова радостни. Дора не издава какво мисли, тя си има своите наблюдения, които преживява и на които по един или друг начин се основава, сякаш този мъж и малкото моменти, през които е могла да бъде близко до него, са нещо, на което може да се основава човек. Тиле отдавна вече спи, а нейната душа започва да се изпълва от нещо, някакъв звук или аромат, нещо, което в началото е едвам забележимо, но после я превзема почти заплашително.

На следващата сутрин на плажа той ѝ протяга ръка за поздрав. Чакал я е и намира, че изглежда уморена. Какво има? – сякаш пита. Но тъй като там са Тиле и племенницата му Гerti, тя само му се усмихва, казва нещо за морето, за светлината, за това как се чувства в момента, на тази светлина, и макар че са разменили само по няколко изречения, сега тя трябва да живее с тези думи, с тези погледи. Той очевидно няма желание да влиза във водата; на Тиле ѝ се къпе в морето, и ето че могат да останат няколко минути насаме. На другия край забелязва сестра му, как е могла само да си помисли, че му е жена.

Започват да разговарят и забравят, че говорят, защото щом някой каже нещо, то мигновено отлита, седят на брега на морето като под камбана, която веднага поглъща всеки звук. Докторът я затрупва с хиляди въпроси, откъде е, как живее, поглежда към устните ѝ, все към устните, прошепва нещо за косите ѝ, фигурата ѝ, какво е видял, какво вижда, всичко без една едничка дума. Тя му разказва за баща си, как е избягала, първо за Краков, после продължила към Вроцлав, сякаш е заминала, само за да бъде един ден тук при този мъж. Разказва му за първите си седмици

в Берлин, много добре си спомня, после съвсем внезапно млъква, защото идва Тиле; само защото Тиле идва и я стряска отзад с мокрите си ръце, тя се сеца, че трябва да се върне в кухнята. Докторът се изправя веднага и пита дали може да я изпрати, за съжаление Тиле също иска да дойде с тях, но тя поне отново го кани на вечеря.

Днес няма да се яде риба, този път седи пред купа, пълна с фасул. Надявала се беше, че той ще дойде. О, колко е хубаво, че идват по-рано, но заповядайте, седнете, много се радвам, казва тя. Докторът я наблюдава, докато работи, доста дълго, казва, че му харесва да я гледа, пита дали е забелязала. Сигурно в Берлин също доста я заглеждат и по някаква неясна причина тя може да му каже: Да, постоянно, по улиците, в трамвая, в ресторанта, когато отиде на ресторант, с което не иска да каже, че е същото, както когато я гледа докторът. И така стигат до темата Берлин. Докторът обича Берлин, знае дори за Еврейския народен дом и иска да разбере как е станала готвачка там, а по-късно настоява да му каже нещо на иврит, последните години се опитвал да го учи при една учителка на име Пуах, за жалост обаче без особен успех. Тя трябва кратко да се замисли, преди да каже, че желае по време на вечерята да седи до него, а той ѝ отговаря на иврит, не съвсем без грешки, че половината нощ е мислил само за това, навежда се към нея, хваща ръката ѝ и я целува, полу-наистина, полу-нашега, за да не я изплаши. Въпреки това тя се стрясва. Сепва се и по-късно, докато бели картофите, когато той уж неволно докосва ръката ѝ, плаши се, не толкова за него, колкото за себе си, чувства се толкова дива и обречена, сякаш не съществува и минимална условност.

След вечерята в неделя излизат заедно на разходка. Уговориха си истинска среща, в един момент, когато бяха останали насаме на плажа, защото не искат да обиждат Тиле, която продължава да се държи така, сякаш докторът ѝ принадлежи. Следобед,

когато всички влизат във водата, Дора усеща как започва да се сравнява с Тиле. Тиле просто хуква с дългите си крака през плиткото, водата пръска навсякъде, но докторът, който сега ѝ се струва още по-дребничък и крехък, изобщо не поглежда натам. Към Дора също гледа съвсем мимоходом, но на нея ѝ се струва, че усеща как зорко я измерва, ръцете, краката, ханша, гърдите, и на нея ѝ допада, че той забелязва всичко и го наслажда в цялостна картина, не толкова с питащ вид, колкото утвърдително, сякаш почти всичко му е отдавна познато. Водата е топла и плитка, за миг се поколебават да влязат ли по-навътре, Тиле вече губи търпение, дано не е забелязала тази сцена.

Сестра му е по-скоро учтива, отколкото дружелюбна, когато докторът ги запознава сутринта. И двете са чували вече една за друга от него. Ели знае, че Дора е готвачка и приготвя отсреща в почивния дом най-вкусната храна в Мюриц, а Дора знае, че без Ели нямаше да се запознае с доктора. Харесва ѝ как тя говори за него, брат ми, казва тя, за съжаление, не обича да яде, само с търпение и любов може от време на време да го придума човек.

За разходката Дора е облякла тъмнозелената плажна рокля. Малко след девет е, но все още е доста светло и е толкова приятно да върви просто така с него и да чувства, че и на него също му е толкова приятно. Могат да седнат на някоя пейка отпред на кея и да наблюдават минаващите покрай тях хора, но докторът предпочита да повървят до следващия пристан. Дора си е събула обувките, защото обича да ходи по пясъка, докторът ѝ предлага да го хване под ръка и ето – отново се връщат в Берлин. Докторът познава Берлин отпреди войната, тя се изненадва колко много знае той, назовава няколко места, които са били особено важни за него, хотел „Асканишер Хоф“, където някога преживял един ужасен следобед, но въпреки това от години иска да се премести в Берлин. Наистина ли? – възкликва тя, която по-скоро случайно се озовала в този град, преди три години. Той я пита

в кой квартал живее и как е там, иска да знае и най-странните неща, колко струва хлябът и млякото, и отоплението, какъв дух цари по улиците пет години след края на войната. Неугледен и забързан е Берлин, пълен с бежанци от Източна Европа, разказва тя, кварталът, в който живее, гъмжи от тях, навсякъде тези пеещи, дрипави семейства, дошли от ужасния изток.

Междувременно разходката по плажната алея е свършила, те седят на тясна пейка в предната третина на втория пристан под мъждивата светлина на уличен фенер. Все още си приказват за Берлин, докторът разказва за приятеля си Макс, който има там любовница на име Еми. Сега тя трябва за съжаление да каже няколко думи за Ханс, най-малко трябва да го спомене, още повече че докторът споделя за някаква годеница, но това било преди хиляда години. Всичко вече е отпреди хиляда години. Докторът се замечтава какво би било, ако дойде в Берлин, а тя отговаря, че би било много хубаво, защото тогава щяла да му покаже всичко, театрите, вариететата, суматохата на „Александерплац“, въпреки че има и тихи местенца, далеч извън града, в Щеглиц или на Мюгелзее, където градът се среща със селското. Кой би предположил – казва докторът, – отивам на Балтийско море и се озовавам в Берлин. Много бил щастлив да бъде тук с нея, признава ѝ той. Тя също.

Мостът на кея постепенно се обезлюдява, скоро сигурно ще удари полунощ, само тук-там се мяркат двойки, спящи чайки по шамандурите и далечните светлини на хотелите. Подухва лек бриз, докторът пита дали ѝ е студено, дали не иска вече да се прибират, но тя иска да остане още, иска той да ѝ разкаже за годеницата си или за онзи кошмарен следобед, ако евентуално не става дума за едно и също нещо, и докторът се съгласява, че действително е почти едно и също.

През нощта тя дълго не може да заспи. Изпратил я е до вкъщи към един и половина, а малко след това се изви буря, на чо-

век му се струва, че е точно над почивния дом, защото между светкавиците и гръмотевиците минават само секунди. Изглежда половината къща се е събудила, дори Тиле, която веднага пита къде е била. С него ли се срещна? Да – отговаря Дора, – поразходихме се малко. И изведнъж този гръм и трясък. Чакат бурята да утихне, навън определено е захладнало. Дора е отворила прозореца и се е загледала към неговия балкон, но там всичко тъне в мрак.

Не спира да вали до сутринта и после целия ден до вечерта, докторът идва чак следобеда, вече е нещо почти обичайно да седи там и да я разпитва, сякаш въпросите му никога няма да свършат. Харесва ѝ формалността на учтивото говорене на *Вие*, което е само фасада, тя много добре знае това, временно покривало, което един ден ще захвърлят. Може да му каже: мислих си за Вас, днес на закуска си говорихме за Вас, все още ли мислите за Берлин? Тя непрекъснато си мисли за това. На моменти се налага да си свие малко юздите, тъй като това са само мечти, в мислите си вече го бе завели дори в стаята си на улица „Мюнцшрасе“, въпреки че тя не е кой знае какво, в нея няма течаща вода, чисто и просто най-обикновена стаичка с гардероб и легло, гледаща към един тъмен заден двор.

Предполага, че е някъде около трийсет и пет, значи, приблизително десет години по-голям от нея. Не е добре здравословно, ѝ беше казал той, върховете на белите му дробове били възпалени, затова са и морето, и хотелът в гората; само защото от години боледува, тя е могла да го срещне.

Неговата устата, неговото говорене – те ѝ действат като баня, и той неусетно я пропива. Никой мъж не я е гледал досега така, той вижда плътта, поривите, треперенето през кожата, и всичко това ѝ допада.

Тя се чувства много щастлива веднъж, когато той разказва един свой сън. В него той пътува за Берлин, от няколко часа седи във влака, но по някаква причина влакът не помръдва, той се отчайва, понеже през цялото време стоят на една място, той няма да стигне навреме, а на гарата ще го чакат, точно в осем вечерта, вече е седем, а той дори не е минал границата. Това е сънят. Дори Дора от време на време сънува подобни неща и смята, че най-важното е, че го чакат. Тя няма нищо против да чака, казва му, просто щяла да си седи на пейката, ако трябва и половината нощ. Докторът казва: Наистина ли? До вчера ѝ казваше госпожице, на нея това ѝ харесваше, но сега я нарича просто Дора, защото Дора идва от „подарък“, той трябва само да го вземе, тя очаква този момент.